

SEPEDI LELEME LA GAE
MOLEKO
MPHATO WA BORARO 3 KOTARA 3

SEKOLO	
MPHATO 3	
SEFANE SA MORUTWANA	
LEINA LA MORUTWANA	
LETŠATŠI LA MATSWALO	

DIKAROLO	Meputso	Meputso ya morutwana
Potšišo 1: Go theeletša le go Bolela	15	
Potšišo 2: Ditumatlhaka	50	
Potšišo 3: Go Bala le Tekatlhaloganyo	20	
Potšišo 4: Mongwalo	10	
Potšišo 5: Go Ngwala le Tšhomišo ya Polelo	20	
PALOMOKA	115	

Potšišo I: Go Theeletša le go Bolela

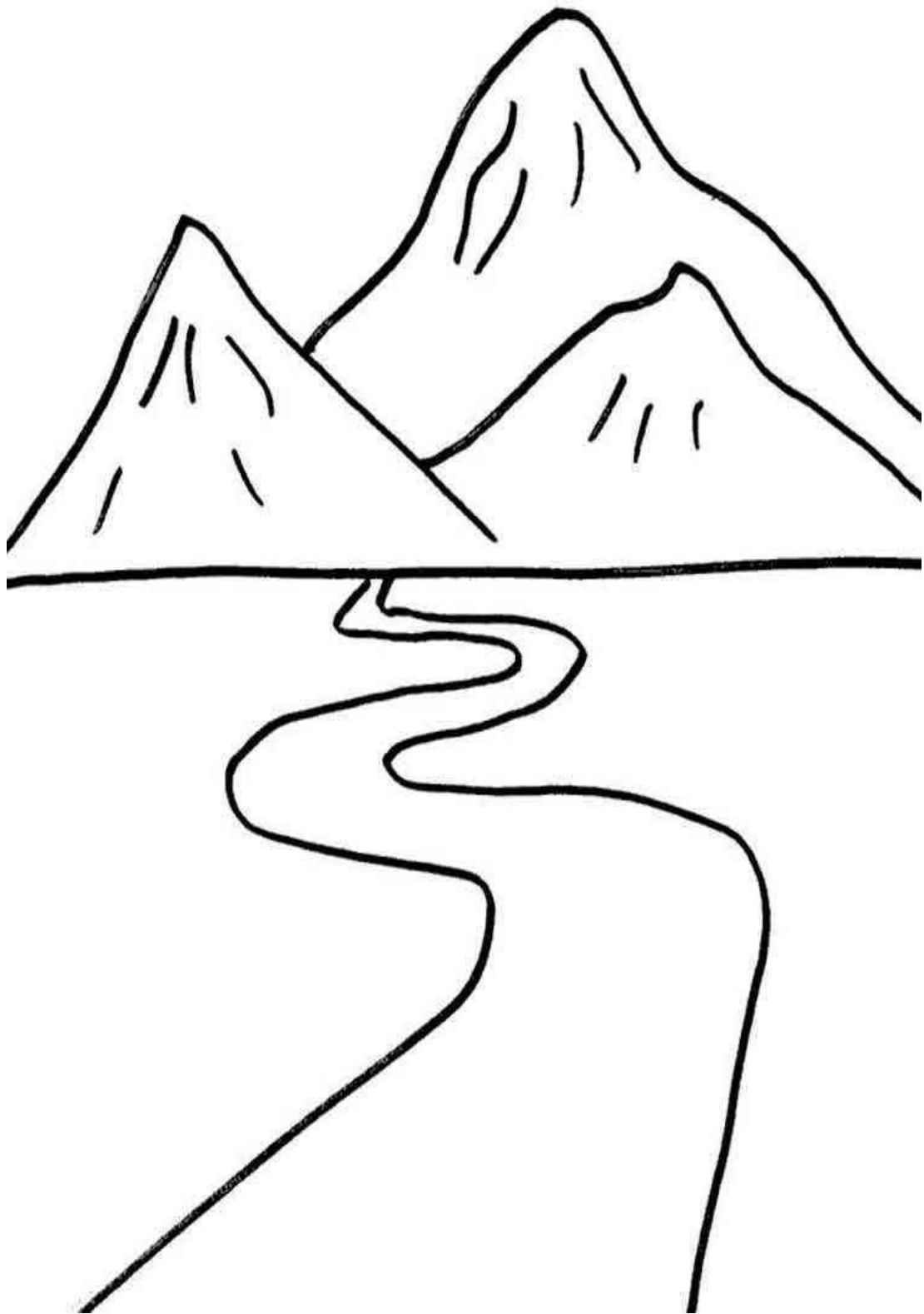
Leina: _____ Letšatšikgwedi: _____

a. Go theeletša: Theeletša kanegelo ka šedi, gomme o feleetše seswantšho.

Toropong ya rena, noka e be e hlwekile ebile e hlakile. Dihlapi di be di rutha ka lethabo, le bana ba be ba bapala lebopong la noka. Eupša gona b jale, batho ba lahlela ditšhila ka gare ga noka. Mekotla ya dipolasitiki, mabotlelo, diphuthelwana tša di jo le dihlapi tša go hwa di phaphametše godimo ga metse.

Kgauswi le thaba go nale feme e kgolo e ntšhetšago muši mo sebakabakeng. Muši wa gona o moso ebile o dira gore lef auf au le lebelelege le le tshehla. Dinonyana di f of ela kgole le feme. Ef ela, batho ba bangwe ba nyaka go thuša. Ba topela ditlakala, gomme ba di lahlela ka gare ga setšheladitlakala. Ba gaša mehlare go hlwekiša moya le go boloka toropo e le botse.

Karolo	Meputso	Meputso ya morutwana
Noka yeo e tšhilafaditšwego ka mekotla ya dipolasitiki, mabotlelo, diphuthelo tša di jo le dihlapi tša go hwa tšeo di phaphametšego godimoga metse.	3	
Feme ya go ntšha muši wo moso.	2	
Dinonyana di f of ela kgole le feme.	1	
Batho ba topa ditlakala ba di lahlela ka gare ga setšheladitlakala.	2	
Batho ba gaša mehlare go thuša go hlwekiša moya.	2	
Palomoka	10	

- b. Go Bolela: Reta sereto se ka hlogo , o šomiša lentšu le le kwagalago, polelo le ditiragatšo.

Leeto la go sepela ka ntle le faufau

(Ditiragatšo tša mothalo wo mongwe le wo mongwe di a tutuetšwa)

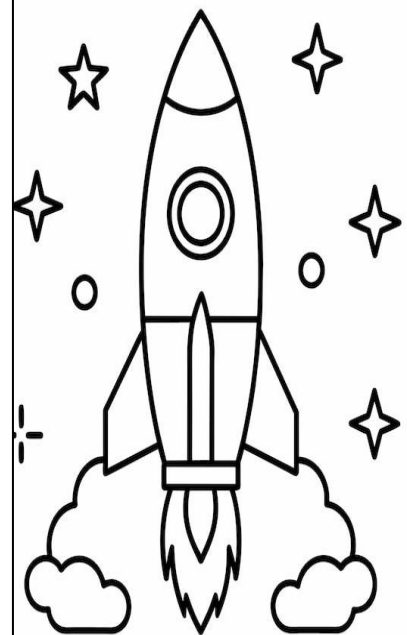
Ruumm go ya rokhete, godimo rea fofa,
(Otlolla matsogo godimo bjalo ka rokhete e fofa)
Ka marung le ka ga gare ga leratadima.
(Šupa godimo ka lethabo)

Ngwedi o a myemyemela, o mogolo, o tagile
(Dira sediko ka matsogo a gago bjalo ka ngwedi)
Go bonegetša bošego bjo bo tletšego dinaledi.
(Gadimiša menwana bjalo ka dinaledi)

Dipolanete di a dikologa, nkgokolo se dile!
(Dikologa lifelong le tee go etša dipolanete)
Engwe le e ngwe ka dimaka tseo re ka ratago go di tseba.
(Tlanya hlogo ya gago go swana le ge o nagana)

Mosepelasebaka o phaphamala, a thekesela ga bonolo
(Eya thoko le thoko bjale kare o bonolo)
Go hlahloba sebaka ka tsela ya bona (Otlolla matsogo ka bophara bjalo o kare o gokarela le faufau)

Dinaledi godimodimo di a go bitsa,
(Bea diatla matsogong bjale ka ge o goelela)
Etla o hlahlobe sebakabaka le wena!
(Otlolla seatla sag ago bjale ka ge o amogela taletšo)

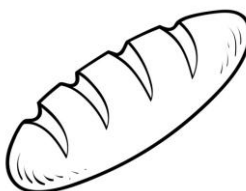
Karolo	Meputso	Meputso ya morutwana
Morutwana o be a sa kgone go tšweletša.	1	
O hloka go thušwa kgafetšakgafetša, o bolelela fase goba ntle le maikutlo.	2	
O reta methaladi e mentšhi ka thušo e nnyane, go hloka ponagatšo ya sefahlego le ditiragatšo.	3	
O bolela gabotse eupša ka polelo ye nnyane, O šomiša ditiro tše dingwe ka nepagalo.	4	
Morutwana bolela sereto ka moka ka polelo go tšwa kgopolong a se na thušo, o šomiša ditiro ka moka ka nepagalo le ka boitshepo.	5	
Palomoka	5	

Palomoka ____/15

Potšišo 2: Ditumatlhaka

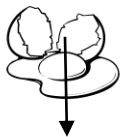
Leina: _____ Letšatšikgwe: _____

- a. Feleletša mantšu a ka tlase ga diswantšho ka go ngwala modumo wo o nepagetšego.

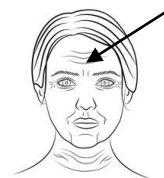
			
_____ewesa	_____aana	sen_____a	_____athela

/4

Šomiša diswantšho bjalo ka ditšhupetšo go hwetša mantšu.

l	w	i	k	r	e	d	s	d	k
b	r	t	f	b	l	a	m	b	n
a	i	h	b	y	t	h	i	p	a
k	n	u	s	o	b	h	s	m	s
i	k	b	e	l	n	m	k	b	e
j	u	e	b	o	m	o	u	e	r
n	e	g	l	o	o	h	c	s	a
s	g	a	p	h	a	t	l	a	e

/6

Beakanya mantšu a latelago:

nkhwetša _____ tsaenkhw

ntlwaetša _____ tšaentlwa

/2

b. Ngwala mafoko ka ditumotshwano tše di latelago.

sega-_____

sega- _____

thaba-_____

thaba- _____

/4

c. Thala diswantšho go bontšha ditlhalošo tše di fapanego (homonyms)

sehlare	sehlare	noka	noka

/4

Leina: _____ Letšatšikgwe: _____

d. Mopeleto

Ngwala mantšu ao morutiši wagago a go biletšago ona..

1.	11.
2.	12.
3.	13.
4.	14.
5.	15.
6.	16.
7.	17.
8.	18.
9.	19.
10.	20.

/10

e. Lefoko

/10

Palomaka

/40

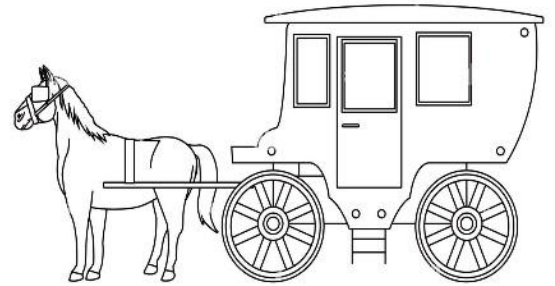
Potšišo 3: Go bala

Leina: _____

Letšatšikgweri: _____

a. Bala sengwalwa se latelago ka thelelo le ditiragatšo.

Kgalekgale, batho ba be ba phela ka tsela e fapanego kudu le yeo ba phelago ka yona lehono. Ba be ba se na dikoloi, megala goba dikhomphuthara. Go e na le moo, ba be ba diriša dipere bjalo ka dinamelwa gomme ba ngwala mangwalo go boledišana. Magae a be a dirilwe ka dikota le maswika, gomme malapa gantši a be a bjala dijo tša ona ka dirapaneng.

Bana ba be ba bapala ka dibapadišwa tše bonolo tša go swana le dipopi tša kota le dibolo. Go be go se na dipapadi tša bidio goba dithelebišene. Go e na le moo, bana ba be ba fetša nako ya bona ba bala dipuku, ba thuša ka mešomo ya ka gae le go bapala ka ntle.

Bophelo bo be bo le boima ka ditsela tše dintši, eupša batho ba be ba thabela boipshino bjo bonolo bja go fetša nako le ba lapa le bagwera. Ba be ba swanetše go šoma le go feta go hlokomela magae a bona le diphoofolo, eupša gape ba be ba ipshina ditiragalong tša setšhaba tša go swana le dipontšho le menyanya.

Karolo	Meputso	Meputso ya morutwana
Morutwana ga a kgone go bala , e bile o khutša ga ntšhi.	1	
Morutwana ga a kgone go bala, o khutša ga ntšhi ebile o bitša bala mantšu ka tsela yeo e fošagetšego.	2-3	
Morutwana o bala ka go nanya le diphošwana tša go peleta.	4-5	
Morutwana o bala ka thelelo ka diphošwana tše nnyane,	6-7	
Morutwana o bala ka bokgwari le thelelo a šomoša le sekgoba sa polelo.	8-10	
Palomoka	10	

b. Tekathlaloganyo

1. Efa kanegelo sehlogo _____

2. Naa kgale kgale batho ba be ba šomiša eng b jalo ka senamelwa?

3. Naa ba be ba šomiša mokgwa o f e wa go bolela le ba leloko? _____

4. Gantšhi malapa a be a hwetša kae di jo tša bona?

5. Naa magae a be a dirwa ka eng?

- A. dikota le maswika
- B. dipolasitiki le ditšhipi
- C. galase le konkoriti

6. Naa bana ba be ba šomiša dibapadišwa tša mohuta of e?

7. Naa bana ba be ba fetša nako ba dira eng ntle le go lebelela thelebišhene?

- A. go reka mabenkeleng a inthaneteng
- B. ba bala dipuku, ba thuša ka mesongwana ya ka gae le go bapala ka ntle.
- C. ba bapala ka dikhomphuthara

8. Naa ke meletlo ef e eo ba bego ba ipshina ka yona? _____

9. Naa o nagana gore nkabe o thabetše go ba ngwana yo a phelago Nakong yeo e fitilego? _____

Hlalosa Karabo ya gago?

Palomoka /20

Potsiso 4: Mongwalo

Leina: _____ Letšatšikgwe di: _____

Ngwala temana ye e latelago ka mothikitho

Matome o lebeletše godimo go dinaledi. O bone rokhete ka kgorong ya gabo! O tsene ka gare gomme a fofela lefaufaug. Matome o bone ngwedi le dipolanete. "A leeto le lekaakang!" a realo.

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal lines across the page. Each set consists of three lines: a solid top line, a dashed midline, and a solid bottom line. The lines are evenly spaced and extend across the entire width of the page, providing a guide for handwriting practice.

karolo	Meputso	Meputso ya morutwana
Morutwana ga se a kgona go kopolla temana ka moka. Maletere ga se a nepagala ka bontšhi, ebile ga a balege. Maswaodikga ga se a šomišwa.	1-2	
Tše dingwe tša temana di kopotšwe, efela ka diphoso tše ntšhi go tlhamo ya maletere le sekgoba. Maswaodikga ga se a felela goba a šomišitšwe ka tsela e sa nepagalago.	3-4	
Temana e kopotšwe ka bontšhi. Maletere a mangwe a hlamilwe ga botse. Dikgoba ga di lekelelane. Maswaodikga a mangwe a šomišitšwe.	5-6	
Temana e kopotšwe ka moka. Maletere a mantšhi a ngwadilwe ka bothakga le tlhamo ya maleba. Dikgona di a lekana go gongwe. Maswaodikga a mangwe a šomišitšwe ka tsela ya maleba.	7-8	
Temana ka moka e kopotšwe gabotse ka mothikitho wa bothakga. Maletere a hlamilwe le go kopanywa botse. Dikgoba di a lekelelana. Maswaodikga o šomišitšwe ka nepo.	9-10	
Palomoka		

Potšišo 5: Go Ngwala

Leina: _____ Letšatšikgwe: _____

a. Ngwala ditemana tše pedi tša go ba le mafoko a masomepedi.

Nagana/akanya o hwetša polanete e mpšha kua godimo lefaufaug. O hwetša monyetla wa go e nea leina, gore e bogege bjang le gore e kgethegile bjang.

 Ditaello tša mongwalo: Araba ka mokgwa wa temana.

i. Leina la polanete:

ii. E lebelega bjang?

iii. Go dula mang mo?

iv. O ka dira eng polaneteng ye?

v. Boso goba dintlha tše di thabišago:

Thala polanete ya gago

[illegible]

Karolo	Meputso	Meputso ya morutwana
O file polanete leina le kgethegilego	1	
O hlalošitše gore polanete e lebelega bjang a šomiša mantšu a tlhalošo.	2	
O hlalošitše gore ke mang goba eng tše di dulago polaneteng.	2	
O hlalositse dilo tšeo a ka di dirago go ba tšeo di kgethegilego ka polanete ya gagwe.	2	
O bontšhitše dikakanyo le maiteko ka go ngwala.	2	
Seswantšho sa polanete se thadilwe ka bothakga, ebile se nale mebala ya go taga.	1	
Palomoka	10	

b. Tšhomišo ya Polelo

i. Bapanya mafoko a maina le leinaina la maleba.

Anna	rena
Bagwera baka	yona
Nna le Ruri	yena
Puku ya ka	bona

/4

ii. Lebelela šeswantšho gomme o ngwale lefelo le le nepagetšego.

godimo	gare	morago	thoko
--------	------	--------	-------

Mosetsana o ka _____ ga ntlo.

Kgomo e ka _____ ga ntlo.

Kolobe e ka _____ ga ntlo.

Katse e _____ ga ntlo.

/4

iii. Khetha lekopanyi go f eleletsa mafoko a latelago. Choose the correct

- Ke be ke lapile, _____ ke ile go robala gosale nako.
A. gomme
B. bjale
C. Ka fao
- Khetha lekopanyi leo le nepagetsego, gomme o le somise go kopanya
lefoko le latelago.

Ga ke kgone go bapala ka ntle. Pula e a na. (gomme, ka gore)

/2

Palomoka ____/20

Sepedi leleme la gae

moleko

Mphato 3 kotara 3 Memorantamo

Mošomo	Potšišo	Meputso																																																																																
1 a.	Bona ruburiki	10																																																																																
b.	Bona ruburiki	5																																																																																
2a.	rw tshw kgw nng	4																																																																																
	<table><tr><td>l</td><td>w</td><td>i</td><td>k</td><td>r</td><td>e</td><td>d</td><td>s</td><td>d</td><td>k</td></tr><tr><td>b</td><td>t</td><td>t</td><td>f</td><td>b</td><td>l</td><td>a</td><td>m</td><td>b</td><td>n</td></tr><tr><td>a</td><td>n</td><td>h</td><td>b</td><td>y</td><td>t</td><td>h</td><td>i</td><td>p</td><td>a</td></tr><tr><td>k</td><td>k</td><td>u</td><td>s</td><td>o</td><td>b</td><td>h</td><td>s</td><td>m</td><td>s</td></tr><tr><td>i</td><td>u</td><td>b</td><td>o</td><td>m</td><td>o</td><td>m</td><td>k</td><td>b</td><td>e</td></tr><tr><td>j</td><td>e</td><td>e</td><td>b</td><td>k</td><td>w</td><td>d</td><td>u</td><td>e</td><td>r</td></tr><tr><td>n</td><td>g</td><td>g</td><td>l</td><td>o</td><td>o</td><td>h</td><td>c</td><td>s</td><td>a</td></tr><tr><td>s</td><td>a</td><td>a</td><td>s</td><td>p</td><td>h</td><td>a</td><td>t</td><td>l</td><td>a</td></tr></table>	l	w	i	k	r	e	d	s	d	k	b	t	t	f	b	l	a	m	b	n	a	n	h	b	y	t	h	i	p	a	k	k	u	s	o	b	h	s	m	s	i	u	b	o	m	o	m	k	b	e	j	e	e	b	k	w	d	u	e	r	n	g	g	l	o	o	h	c	s	a	s	a	a	s	p	h	a	t	l	a	6
l	w	i	k	r	e	d	s	d	k																																																																									
b	t	t	f	b	l	a	m	b	n																																																																									
a	n	h	b	y	t	h	i	p	a																																																																									
k	k	u	s	o	b	h	s	m	s																																																																									
i	u	b	o	m	o	m	k	b	e																																																																									
j	e	e	b	k	w	d	u	e	r																																																																									
n	g	g	l	o	o	h	c	s	a																																																																									
s	a	a	s	p	h	a	t	l	a																																																																									
	nkhwetsa ntlwaetsa	2																																																																																
b	Karabo e nngwe le e nngwe e nepagetse	4																																																																																
c	Karabo e nngwe le e nngwe e nepagetse - Sethalwa se se botse sa go hlalosega.	4																																																																																
d	<table><tr><td>1. nkgwatha</td><td>11. mpšhe</td></tr><tr><td>2. nthwala</td><td>12. dikuane</td></tr><tr><td>3. pšhatla</td><td>13. ditšhošwane</td></tr><tr><td>4. nthweša</td><td>14. theeletša</td></tr><tr><td>5. tlhware</td><td>15. mamaretša</td></tr><tr><td>6. ntšhošetša</td><td>16. magadima</td></tr><tr><td>7. tšhweu</td><td>17. tsotho</td></tr><tr><td>8. tšhwana</td><td>18. senoinoi</td></tr><tr><td>9. ngwalela</td><td>19. diatla</td></tr><tr><td>10. ntšhelela</td><td>20. myemyela</td></tr></table>	1. nkgwatha	11. mpšhe	2. nthwala	12. dikuane	3. pšhatla	13. ditšhošwane	4. nthweša	14. theeletša	5. tlhware	15. mamaretša	6. ntšhošetša	16. magadima	7. tšhweu	17. tsotho	8. tšhwana	18. senoinoi	9. ngwalela	19. diatla	10. ntšhelela	20. myemyela	20																																																												
1. nkgwatha	11. mpšhe																																																																																	
2. nthwala	12. dikuane																																																																																	
3. pšhatla	13. ditšhošwane																																																																																	
4. nthweša	14. theeletša																																																																																	
5. tlhware	15. mamaretša																																																																																	
6. ntšhošetša	16. magadima																																																																																	
7. tšhweu	17. tsotho																																																																																	
8. tšhwana	18. senoinoi																																																																																	
9. ngwalela	19. diatla																																																																																	
10. ntšhelela	20. myemyela																																																																																	
e	Naa mosepelasebakeng o ile a sepela polaneteng e khubedu?	10																																																																																

	(maraka e tee le ntsung le lengwe le le lengwe le nepagetšego le maraka tše pedi go maswaodikga.									
3a	Bona ruburiki	10								
b	1. Sehlogo se sengwe le se sengwe 2. Dipere le karikana 3. Ba be ba ngwala mangwalo. 4. Gotswa dirapaneng tša bona . 5. A 6. Dibapadišwa tše bonolo b jalo ka dipopi tša kota le di bolo. 7. B 8. Dipontšho le menyanya. 9. Ee/Aowa karabo e nngwe le e nngwe e nepagetse	2 palomoka 10								
4	Bona ruburiki	10								
5a	Bona ruburiki	10								
b	i. <table><tr><td>Anna</td><td>rena</td></tr><tr><td>Bagwera baka</td><td>yona</td></tr><tr><td>Nna le Ruri</td><td>yena</td></tr><tr><td>Puku ya ka</td><td>bona</td></tr></table> ii. gare morago thoko godimo iii. A Ga ke kgone go bapala ka ntle ka gore pula e a na.	Anna	rena	Bagwera baka	yona	Nna le Ruri	yena	Puku ya ka	bona	4 4 Palomoka 10
Anna	rena									
Bagwera baka	yona									
Nna le Ruri	yena									
Puku ya ka	bona									
	PALOMAKA:	115								